Religion and Health

LETTER TO THE EDITOR

2021, Vol: 9, No: 2, Pages: 1-4.

Critique of the Article "Al-Qanun and the Position of Aromatherapy in the Prevention of Diseases or Their Treatment as a Therapeutic Method"

Seyed Mohammad Hashemimehr[1], Jamal Rezaei Orimi[2*]

1- MSc, Traditional Medicine and History of Medical Sciences Research Center, Babol University of Medical Sciences, Babol, Iran
2- MSc, Traditional and Complementary Medicine Research Center, Arak University of Medical Sciences, Arak, Iran

***Corresponding Author:**
Jamal Rezaei Orimi
Traditional and Complementary Medicine Research Center, Arak University of Medical Sciences, Arak, Iran

Email:
Rezaei.history93@gmail.com

Received: 21 Sep 2021
Revised: 12 Dec 2021
Accepted:-27 Dec 2021

Abstract

Aromatherapy has been one of the treatment methods used by Iranian physicians in the past. It has been highlighted and its medical benefits have been emphasized in the works of some famous physicians, such as Rhazes and Avicenna. In issue 2 (volume 8, 1399) of the Scientific Journal of Religion and Health, an article entitled "Al-Qanun and the position of aromatherapy in the prevention of diseases or their treatment as a therapeutic method" by Masoumeh Dehghan et al., despite the conducted investigation, there are seemingly some problems on pages 67-78. In this regard, the present study aimed to promote the knowledge of essay writing and prevent distorted conclusions in scientific research.

Keywords: Aromatherapy, Avicenna, Qanun fi Al-Tibb

▶ **Citation:** Hashemimehr SM, Rezaei Orimi J. Critique of the Article "Al-Qanun and the Position of Aromatherapy in the Prevention of Diseases or Their Treatment as a Therapeutic Method". Religion and Health, Autumn & Winter 2021; 9(2): 1-4 (Persian).

[Downloaded from jrh.mazums.ac.ir on 2026-11-23]

دین و سلامت

نامه به سردبیر

دوره ۹، شماره ۲، سال ۱۴۰۰ صفحه: ۴-۱.

نقد مقاله «القانون و جایگاه عطردرمانی در پیشگیری از ابتلا به بیماری‌ها یا مداوای آن‌ها به عنوان روشی درمانگر»

سید محمد هاشمی‌مهر[۱]، جمال رضایی اوریمی[۲*]

۱- کارشناس ارشد، مرکز تحقیقات طب سنتی و تاریخ علوم پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی بابل، بابل، ایران

۲- کارشناس ارشد، مرکز تحقیقات طب سنتی و مکمل، دانشگاه علوم پزشکی اراک، اراک، ایران

* **مؤلف مسئول:**
جمال رضایی اوریمی
مرکز تحقیقات طب سنتی و مکمل، دانشگاه علوم پزشکی اراک، اراک، ایران

Email:
Rezaei.history93@gmail.com

دریافت: ۳۰ شهریور ۱۴۰۰
اصلاحات: ۲۱ آذر ۱۴۰۰
پذیرش: ۶ دی ۱۴۰۰

چکیده

عطردرمانی یکی از روش‌های درمانی در گذشته بوده است که اطبای ایرانی از آن استفاده می‌کردند. پزشکانی همچون رازی و ابن‌سینا در آثارشان به موضوع عطردرمانی توجه کرده‌اند و به جنبه‌های بهداشتی و درمانی آن تأکید داشتند. در مجله علمی دین و سلامت، شماره ۲، دوره ۸، سال ۱۳۹۹، مقاله‌ای با عنوان «القانون و جایگاه عطردرمانی در پیشگیری از ابتلا به بیماری‌ها یا مداوای آن‌ها به عنوان روشی درمانگر» نوشته معصومه دهقان و همکاران در صفحات ۶۷ تا ۷۸ منتشر شده است که با وجود بررسی‌های انجام‌شده به نظر می‌رسد از نظر محتوایی اشکالاتی دارد. هدف از انتشار این مقاله ارتقای دانش مقاله‌نویسی و جلوگیری از نتیجه‌گیری‌های مخدوش در پژوهش‌های علمی است.

واژه‌های کلیدی: ابن‌سینا، عطردرمانی، القانون فی الطب

◄ **استناد:** هاشمی مهر، سید محمد؛ رضایی اوریمی، جمال. نقد مقاله «القانون و جایگاه عطردرمانی در پیشگیری از ابتلا به بیماری‌ها یا مداوای آن‌ها به عنوان روشی درمانگر». دین و سلامت، پاییز و زمستان ۱۴۰۰؛۹(۲): ۱-۴ (فارسی).

[Downloaded from jrh.mazums.ac.ir on 2026-11-23]

سردبیر محترم

در شماره ۲ (دوره ۸، سال ۱۳۹۹) مجله علمی دین و سلامت مقاله‌ای با عنوان «القانون و جایگاه عطردرمانی در پیشگیری از ابتلا به بیماری‌ها یا مداوای آن‌ها به عنوان روشی درمانگر» نوشته معصومه دهقان و همکاران در صفحات ۶۷ تا ۷۸ منتشر شده است (۱) که به نظر می‌رسد از نظر محتوایی کاستی‌هایی دارد. با توجه به اهمیت مطالعات تاریخ پزشکی در پژوهش‌ها، خواهشمند است مطالب زیر در یکی از شماره‌های مجله به‌عنوان نامه به سردبیر منتشر شود.

۱. در صفحه ۷۴ نوشته شده است: «در طبابت ابن‌سینا، مغز طبیعت گرمی داشته است». این در حالی است که ابن‌سینا در کتاب قانون نوشته است که سردی و تری از ویژگی‌های مزاج مغز است. مغز به علت ورود اطلاعات فراوان به آن دچار غلبه گرمی و خشکی می‌شود؛ به همین علت مزاج طبیعی مغز سرد و تر آفریده شده است (۲)؛ بنابراین، گرم دانستن طبیعت مغز صحیح نیست.

۲. مؤلفان در صفحه ۷۵، بخور مشک را یکی از راه‌های تعیین جنسیت جنین ذکر کرده‌اند. ابن‌سینا در کتاب قانون مصرف «ندّ مشک‌زده» را مؤثر می‌داند و می‌گوید: «اطاق خواب در منتها درجه خوشبویی باشد و خوش‌بوهای گرم از قبیل ندّ مشک‌زده، زعفران و عود خام هندی در آن استفاده شده باشد». نکته حائز اهمیت این است که ابن‌سینا این بخورها را برای تشکیل جنین نر یا فی تدبیر الإذکار توصیه می‌کند، نه روشی برای تعیین جنسیت (۳) که محققان از آن غافل شده‌اند.

۳. در مقاله آمده است که روغن مرزنگوش به صورت خوراکی استفاده می‌شد. سؤال این است که آیا کاربرد خوراکی روغن مرزنگوش به خاصیت اسانس یا عطر آن مربوط است. ابن‌سینا نحوه تهیه روغن مرزنگوش را توضیح داده است که بسیار گرمی‌بخش است و سپس به جنبه‌های درمانی آن اشاره می‌کند (۳). ابن‌سینا به خوردن روغن مرزنگوش اشاره کرده است، اما نمی‌توان استنباط کرد که خوردن آن یک روش عطردرمانی محسوب می‌شود. عطردرمانی به معنای کاربرد داروها به صورت استنشاقی است، درحالی‌که رایحه‌درمانی به معنی استفاده کنترل‌شده از روغن‌های گیاهی معطر به‌منظور درمان و پیشگیری از بیماری‌هاست (۵، ۴).

۴. نویسندگان محور اصلی پژوهش را کارکرد دارویی عطرها با پایه جانوری و گیاهی عنوان کرده‌اند، ولی در شکل ۱ مشاهده می‌کنیم که کارکرد دارویی عطرها بر پایه جانوری، گیاهی و کانی است که با شیوه بیان‌شده در روش کار تناسب ندارد.

۵. یکی از روش‌های عطردرمانی، استحمام معرفی شده است، درحالی‌که در مقاله چنین روشی وجود ندارد. استحمام در لغت به معنای «به گرمابه شدن و خود را به آب گرم شستن» است(۶)؛ بنابراین مفهوم استحمام به‌عنوان یک روش درمانی مبهم است.

۶. نویسندگان هدف پژوهش را بازخوانی کارکرد دارویی عطرها در پیشگیری از ابتلا به بیماری‌ها و روشی درمانگر بیان کرده‌اند، اما در محتوای تحقیق توجهی به روش‌های پیشگیری نشده است و نویسندگان فقط مؤلفه‌های درمانی عطرها را در کتاب قانون مدنظر قرار داده‌اند.

References

1. Dehghan M, Farkhondehzadeh M, Nimrozi M. The Rank of Aromatherapy in Disease Prevention or in its Healing as a Therapeutic Method. Religion and Health. 2021; 8(2): 67-78.
2. Naseri M, Rezaeizade H, Chopani R, Anoshirvani M. Morori bar kolliat teb sonnati iran. Tehran: Entesharat Teb Sonnati Iran; 2012.
3. Avicenna. Al-Qanun fi al-Tibb (The Canon of Medicine). Beyrot: Dār Ihyā` al-Turāth al-Arabī; 2010.
4. Uysal M, Doğru H, Sapmaz E, Tas U, Çakmak B, Ozsoy A. Investigating the effect of rose essential oil in patients with primary dysmenorrhea. Complementary Therapies in Clinical Practice. 2016; 24:45-9.
5. Koo M. A bibliometric analysis of two

[Downloaded from jrh.mazums.ac.ir on 2026-11-23]

decades of aromatherapy research. BMC Research Notes. 2017; 10(1).
6. Champiri ZD, Shahamiri SR, Salim SSB .A systematic review of scholar context-aware recommender systems. Expert Systems with Applications. 2015; 42(3):1743-58.

[Downloaded from jrh.mazums.ac.ir on 2026-11-23]